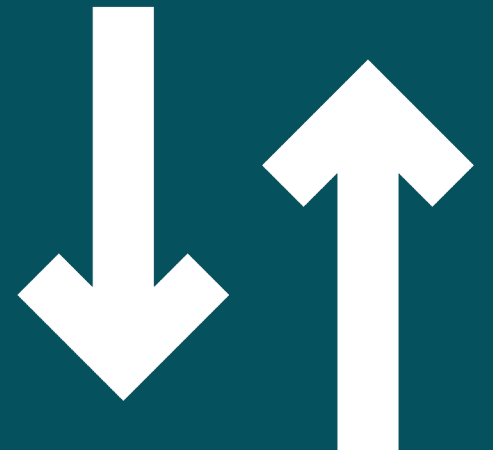
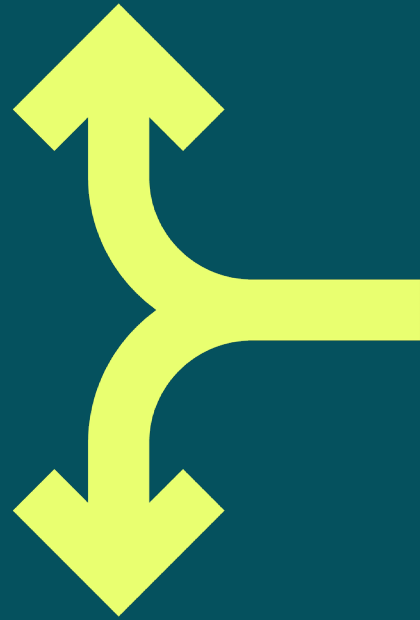

BOMPENGESELSKAP
NØRD

Inntektsanalyse

Bypakke Tenk Tromsø

Utarbeidet for Troms og
Finnmark fylkeskommune

BOMPENGESELSKAP
NØRD

Bestilling og disposisjon

Alternativer

Nullalternativet vil være et inntektsnivå basert på erfaringer hittil, med en faktisk inntekt som ligger ca. 15 % under estimert inntektsnivå.

Nullalternativet forutsetter at takstene indeksjusteres når konsumprisindeksen utgjør en hel krone på gjennomsnittstaksten jamfør Prop. 99S.

Alternativ 1 vil være et inntektsnivå der vi justerer takstene for elbiler, der det nå er åpnet for å redusere elbilrabatten fra 50 % til 30 %.

Alternativ 2 vil være et inntektsnivå der vi justerer takstene i tråd med den gjennomsnittstaksten som ligger til grunn i bypakkens stortingsproposisjon.

Det antas at det er forventet at man analyserer over innkrevingsperioden 15 år.

Disposisjon:

Lage en oversikt over takstene i prop, og de inntekstestimatene som er brukt

Innføre begrepet betalbare passeringer

Si noe om at trafikken er høyere enn forventet i prop

Si noe om kjøremønster i rush, månedstak, timesregel og andre fritak

Si noe om timesregel fullpris

Si noe om SVV sine forventninger til elbil-andel fremover

Beregne ut fra alternativer:

Alt 0: Beregne med dagens trafikk, andel betalbare passeringer og med SVV sin utvikling elbilandel

Alt 1: Som over, men med redusert elbilrabatt

Alt 2: Hva må takstene være om vi skal justere til snitt takst

Handlingsrom når det gjelder takstjusteringer

-
- ▶ I alle bompengeprosjekter legges det til grunn at takstene kan justeres med utviklingen i det generelle prisnivået i samfunnet. Man benytter SSB sin konsumprisindeks og endringene i denne. Grunntakstene må være i hele kroner.
  - ▶ Forholdet mellom takstgruppene må være uendret fra det som ble vedtatt av Stortinget i St.prop
    - *Taksklasse 2 er to ganger så høy som i takstklasse 1*
    - *Rushtids-taksten er tre ganger så høy som ordinære takster.*
  - ▶ Stortinget har sluttet seg til at rabatt for elbil kan settes til 30% (fra dagens 50%)
  - ▶ Det står i St prop at «Det er lagt til grunn at takstane kan justerast slik at gjennomsnittstaksten blir som føresett.»

Grunntakst er det nesten ingen som betaler

-
- ▶ Grunntaksten, for tiden 12 kroner pr passering, er det nesten ingen som betaler.
  - ▶ Det er viktig å tenke på at om man justerer taksten fra 12 til 13 kroner, så betaler 95% av bilistene den rabatterte taksten (20% rabatt) eller lavere ved elbil. Prisen for dem vil øke fra 9,6 kroner til 10,4 kroner.

Oppsummering av alternativer

- ▶ Bildet viser en oppsummering av alternativene som er i handlingsrommet, og de tilhørende grunntakstene i 2025 og 2037.
- ▶ Alternativet som er KPI-justere antatt årlig inntekt er i tråd med intensjonene i bypakkene, hvor Stortinget egentlig har satt en grense for hva som er «lov» å kreve inn i prosjektet.

	Inntekt i innkrevingsperioden	Grunntakst i 2025 ved alternativene	Grunntakst i 2037 ved alternativene
Alternativet: alt som i dag	2841 mill kroner	kr 12	kr 12
Alternativ: KPI justere antatt årlig inntekt (289 mill) (30% elbilrabatt)	5964 mill kroner	kr 18	kr 29
Alternativ 0: KPI justering av takstene	3764 mill kroner	kr 14	kr 19
Alternativ 1: KPI justering og 30% elbilrabatt	4275 mill kroner	kr 14	kr 19
Alternativ 2: justere grunntakst for å oppnå vedtatt snitt-takst (inkl 30% elbilrabatt)	6496 mill kroner	kr 20	kr 32

Trafikk i Bypakke Tenk Tromsø

- ▶ Trafikkgrunnlaget for Bypakke Tenk Tromsø ble regnet ut ved hjelp av Regional transportmodell (RTM). Det ble anslått hvordan trafikantene ville reagere på innføring av bompenger.
- ▶ Uten bompengeneinnkreving ble totaltrafikken gjennom de planlagte bomstasjonene beregnet til om lag 165 500 kjøretøy per døgn (ÅDT). Modellkjøringene viste at innføring av bompengeneinnkreving med det takstnivået som ble lagt frem, ville redusere trafikken med om lag 18%. Dette innebærer at ÅDT i de planlagte bomstasjonene ble anslått til om lag 136 220 kjøretøy. Dette tilsvarer 49,07 millioner passeringer pr år.
- ▶ Fasiten så langt viser et anslag på trafikken gjennom bomstasjonene på 54,78 millioner passeringer i 2023. Det tilsvarer omlag 11,8% over forventningene i St prop.
- ▶ Den ekstra trafikken gir prosjektet om lag 26 millioner kroner ekstra pr år.

Dagens trafikkmønster i bypakken (basert på september/oktober)

- ▶ Vi har valgt ut månedene september og oktober som grunnlag for analysen. Dette fordi:
  - *Det ble innført timesregel for fullpriskunder i september, og dette øker antall gratispasseringer*, og reduserer inntektene med omlag 9% for prosjektet.*
  - *Elbilandelen har økt over sommeren, og antas å være mer representativ nå*
  - *Kjøremønsteret har endret seg noe siden tunnelene ble stengt*

*ikke betalbare passeringer

		Trafikk prop 2021	
		Anslag trafikk	
			49 073 139
			54 783 604
Anslag trafikk	54 783 604		
Betalbar andel	30,50 %		
Radetiketter	Summer av Passeringer	Andel passeringer	
Klasse 1	16 274 565	97,40 %	kr 214 198 067,98
Ikke-rush	11 978 080	73,60 %	kr 104 812 991,38
Fullpris	503 079	4,20 %	kr 12,00
Elbil (avtalepris)	2 371 660	19,80 %	kr 4,80
Ikke elbil (avtalepris)	9 103 341	76,00 %	kr 9,60
Rush	4 296 485	26,40 %	kr 109 385 076,60
Fullpris (rush)	146 080	3,40 %	kr 36,00
Elbil (avtalepris)	1 069 825	24,90 %	kr 14,40
Ikke elbil (avtalepris)	3 080 580	71,70 %	kr 28,80
Klasse 2	434 434	2,60 %	kr 16 056 679,89
Ikke-rush	317 137	73,00 %	kr 7 611 283,32
Rush	117 297	27,00 %	kr 72,00
Totalsum	16 708 999	100,00 %	kr 230 254 747,87
		Snitt takst	kr 4,20
		Elbil-rabatt	50 %

Inntekter i Bypakke Tenk Tromsø

- ▶ Basert på forutsetningene i proposisjonen er brutto bompengerinntekter beregnet til om lag 4 335 mill. 2021-kroner, eller 289 millioner kroner pr år. I proposisjonen er snitt taksten beregnet til å være 6,10 kroner.
- ▶ Prognosen for 2023 er 247,4 millioner kroner. Dette tilsvarer en snitt takst på 4,51 kroner.
- ▶ Den ekstra trafikken gir prosjektet om lag 26 millioner kroner ekstra pr år, ved en snitt takst på 4,51 kroner.
- ▶ I grunnlagsdokumentet utarbeidet av SVV i 2017, ble det gjort følgende forutsetninger.
  - *Elbilandel 6,0%*
  - *Andel trafikk i rushtiden 21,0%*
  - *Fritak som følge av timesregel 58,0%*
  - *Fritak som følge av månedstak 4,0%*
  - *Øvrige fritak 3,0%*
- ▶ Det betyr at det var beregnet at 65% av passeringene er gratis, og 35% betalbar

Anslag på beregningsmodell i 2018

- ▶ Vi har ikke sett beregningene som lå til grunn for trafiknotatet fra 2018, men vi finner informasjon i notatet som til en viss grad gjør det mulig å gjenskape beregningene. Om man løser for timesregel, slik at snitt inntekt blir 5,4 kroner, ser man at timesregelen kan ha blitt satt til 46,5%. Dagens trafikk tilsier andel timesregel på 59,8%. Om andelen med timesregel settes til 59,8%, faller snitt takst til 3,85 kroner, eller 1,55 kroner lavere.

Anslag trafikk	50 000 000				
Betalbar andel	46,51 %				
Radetiketter	Summer av Passeringer	Andel passeringer			
Klasse 1	22 652 316	97,40 %		kr	252 827 032,50
Ikke-rush	17 895 330	79,00 %		kr	140 657 292,73
Fullpris	894 766	5,00 %	kr	10,00	kr 8 947 664,93
Elbil (avtalepris)	1 073 720	6,00 %	kr	4,00	kr 4 294 879,17
Ikke elbil (avtalepris)	15 926 844	89,00 %	kr	8,00	kr 127 414 748,63
Rush	4 756 986	21,00 %			kr 112 169 739,77
Fullpris (rush)	237 849	5,00 %	kr	30,00	kr 7 135 479,63
Elbil (avtalepris)	285 419	6,00 %	kr	12,00	kr 3 425 030,22
Ikke elbil (avtalepris)	4 233 718	89,00 %	kr	24,00	kr 101 609 229,92
Klasse 2	604 682	2,60 %		kr	17 172 967,50
Ikke-rush	477 699	79,00 %	kr	20,00	kr 9 553 974,88
Rush	126 983	21,00 %	kr	60,00	kr 7 618 992,62
Totalsum	23 256 998	100,00 %			kr 270 000 000,00
				Snitt takst	kr 5,40
				Elbil-rabatt	50 %
Antatt forutsetning for å få oppgitt snitt-takst i 2017					
Timesregel	46,5 %				
Månedstak	4,0 %				
Øvrige fritak	3,0 %				
Sum fritak	53,5 %				

Betalbare passeringer

- ▶ Betalbare passeringer er de passeringene som gjenstår etter at man har «fjernet» alle passeringene som er gratis.
- ▶ Denne analysen er basert på trafikken i september og oktober 2023, slik at den er mest mulig oppdatert når det gjelder fritak, elbilandel og kjøremønster.
- ▶ Betalbare passeringer utgjør 30,5% av alle passeringene, og andel gratis-passeringer er dermed 69,5%, med følgende fordeling:
  - *Timesregel: 59,8%*
  - *Månedstak: 6,1%*
  - *Buss i rute og HC-kort: 3,6%*
- ▶ I tillegg har elbiler rabatt og betaler halvparten av det fossilbiler betaler. Dette utgjør 20,6% av den betalbare trafikken.
- ▶ Til sist: de som har avtale får 20% rabatt på «fullpris» i takstgruppe 1/klasse 1

Betalbare passeringer, grunntakst og snitt-takst

-
- ▶ Grunntaksten i Bypakke Tenk Tromsø er 12 kroner pr passering, og med en betalbar andel av trafikken på 30,5%, blir snitt-takst 2,93 kroner når man hensyntar 20% avtalerabatt.
  - ▶ I prosjektet er det en del andre prisgrupper også, som rush-trafikk, passeringer uten avtale (og uten avtalerabatt), samt stor bil (takstgruppe 2/klasse 2). Klasse 2 betaler to ganger prisen i klasse 1, og denne gruppen får ikke avtalerabatt. Klasse 2 utgjør 2,6% av betalbar trafikk.
  - ▶ Rush-trafikken utgjør 26,4%, og disse betaler tre ganger prisen utenfor rush-perioden. I kroner utgjør rush-trafikken 51,2% av totale inntekter.
  - ▶ Om man hensyntar alt dette, så ender man opp på en snitt-takst i Bypakke Tenk Tromsø på 4,20 kroner pr passering (anslaget for året 2023 er 4,5 kroner, men for analyseformålet er den beregnet til å være 4,2 basert på dagens trafikk)

Snitt-takst og grunntakst

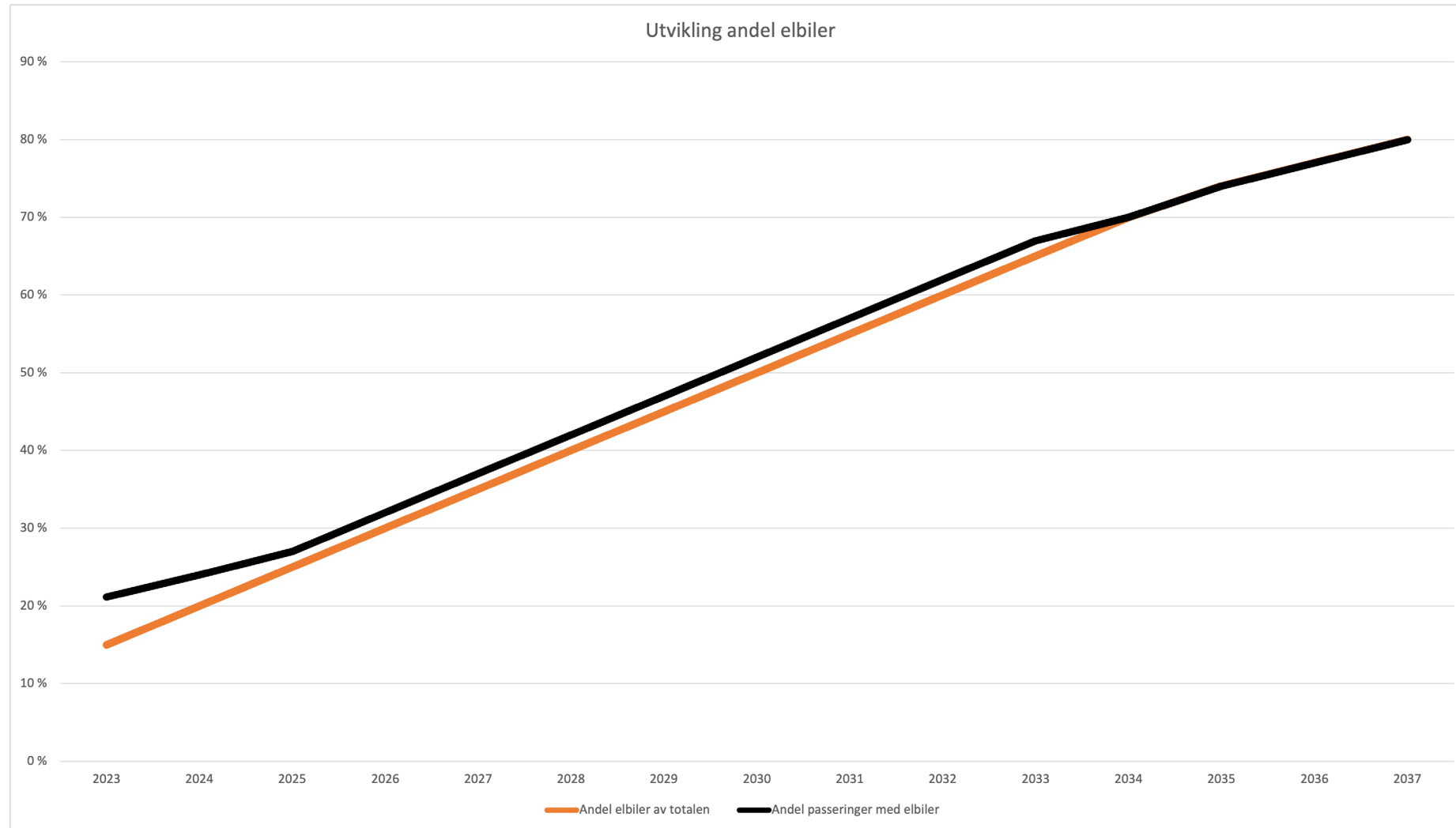

- ▶ Med dagens grunntakst på 12 kroner i takstgruppe 1, andel betalbare passeringer som brukt i analysen, er oppnådd gjennomsnittstakst kroner 4,20. Om man skal oppnå den vedtatte snitt-takst på kroner 6,10; tilsvarer det en grunntakst på 17 kroner (17,42 kr).
- ▶ Endrer man elbil-rabatten til 30%, vil grunntakstene måtte justeres til 17 kroner (16,64 kr).
- ▶ Om elbil-rabatt blir satt til 0%, så vil man likevel måtte ha en takst på 16 kroner (15,60 kr) for å oppnå nødvendig gjennomsnittstakst.
- ▶ For å oppnå estimert inntekt i prosjektet (289 mill. 2021-kroner), forutsatt dagens trafikk (+11,8% over St prop estimat), vil man måtte ha en grunntakst på 15 kroner (15,06 kr). Det vil gi en snitt-takst på 5,28 kroner (merinntekten utgjør om lag 0,44 kroner på snitt-taksten)
- ▶ Siden trafikken er såpass mye høyere enn anslått i St.prop, blir det «feil» å styre etter gjennomsnittstakst på 6,1 kroner, da det gir en mye høyere inntekt enn det som det er lagt opp til i St. prop.

Utvikling i antall elbiler og andel av trafikken

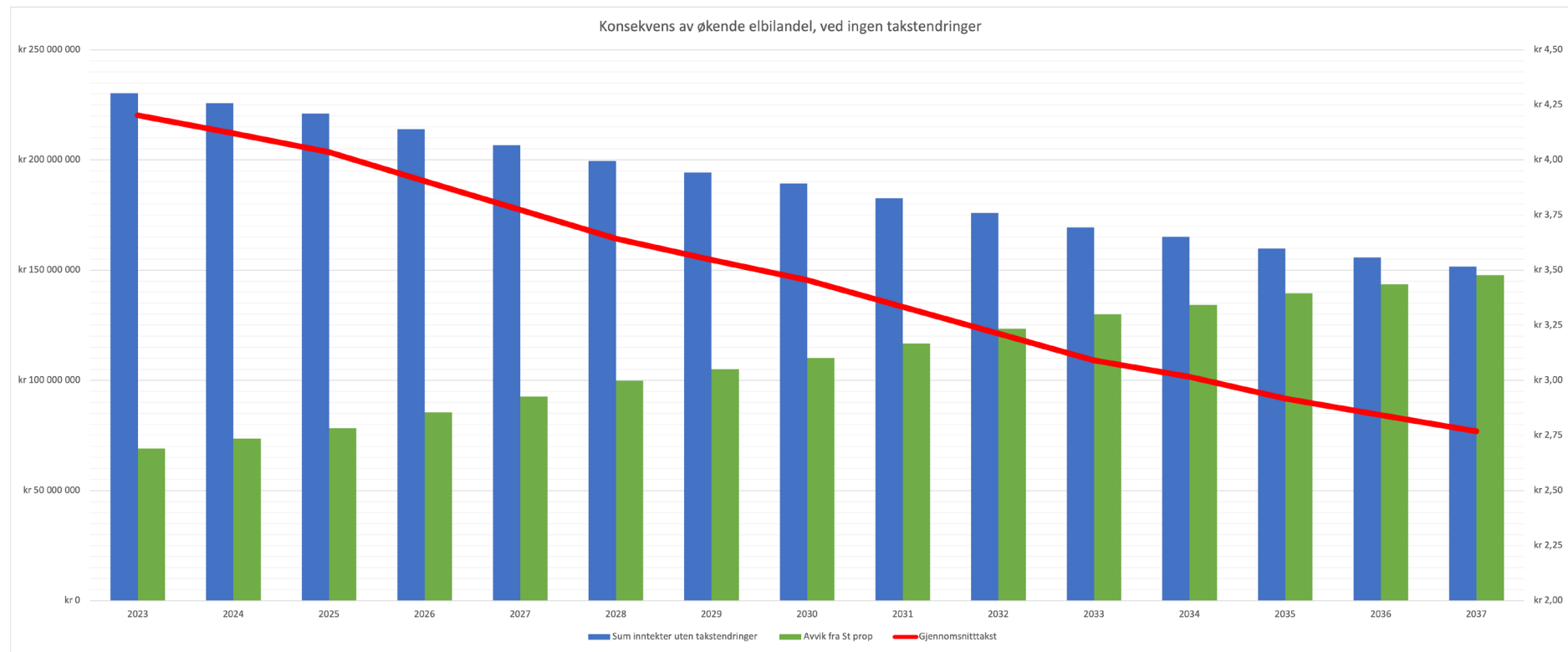
-
- ▶ Som nevnt var anslaget i 2017 på elbiltrafikk i åpningsåret 6%, mens fasit viser 21,1%.
  - ▶ Statens Vegvesen har i sine prognoser at elbiler vil utgjøre 50% av bilparken i Tromsø i 2030, 74% i 2035 og når 100% i 2060. Dette er en noe lavere utvikling enn i øvrige byer med bompengeprosjekter i Nord-Norge.
    - *Vi ser at elbilenes andel av passeringer i bomstasjonene er høyere enn hva antall elbiler skulle tilsi.*
      - I Tromsø utgjorde andelen av elbiler i bilparken i mars 2023 15%, mens andelen av passeringene i bomstasjonene i 2023 er 21,1%
    - *Vi antar at dette har sammenheng med at det er først og fremst dem som bruker bil mye som anskaffer seg elbil, og spesielt om man kjører mye innenfor bomringen i rushtiden.*
    - *I våre analyser har vi lagt til grunn at elbilenes kjøremønster vil være lik øvrig trafikk fra 2030*

Utvikling i antall elbiler og andel av trafikken

Dagens trafikk fremskrevet med elbilutvikling

- Om man lar være å endre takstene/elbilrabatt, vil brutto inntekt i prosjektet ende på 2841 millioner, mot anslag i St prop på 4335 millioner 2021-kroner. Avvik på 1494 millioner kroner.

Justering av grunntakstene ut fra den generelle prisveksten i samfunnet

- ▶ I bompengeproposisjonen for Bypakke Tenk Tromsø er det lagt til grunn takster i såkalte 2021-kroner.
- ▶ Det er også omtalt at «Takstene justeres i samsvar med prisutviklingen»
- ▶ Det betyr i praksis at man kan gå inn på SSB sine nettsider og beregne hva som har vært prisveksten i samfunnet, målt med KPI (konsumprisindeksen) siden begynnelsen av 2021.

Beløpet tilsvare	112,51 kr
Prisstigningen er på 12,5 %	Beløp mai 2020 100,00 kr
	Beløp desember 2022 112,51 kr

SSB sitt anslag for prisveksten

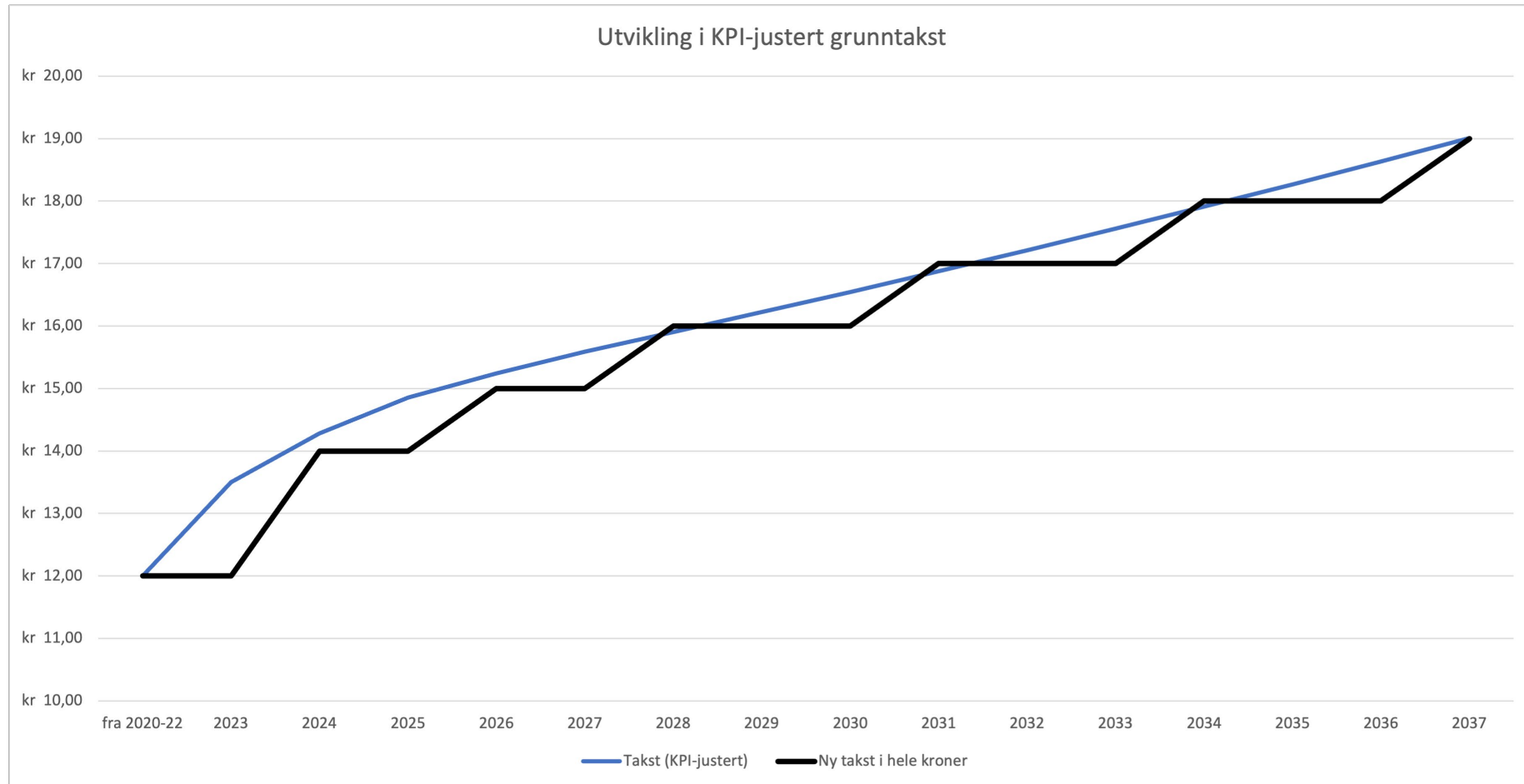
	2022	2023	2024	2025	2026
	7,0	5,0	5,1	5,0	5,0
	5,8	5,8	4,0	2,6	2,3
Inflasjonsmålet er 2%					

Justering av grunntakstene ut fra den generelle prisveksten i samfunnet

- ▶ Om man legger KPI til grunn, så vil handlingsrommet for prosjektet ha følgende takster å forholde seg til (vi forutsetter at inflasjonen ligger på 2% etter 2026):

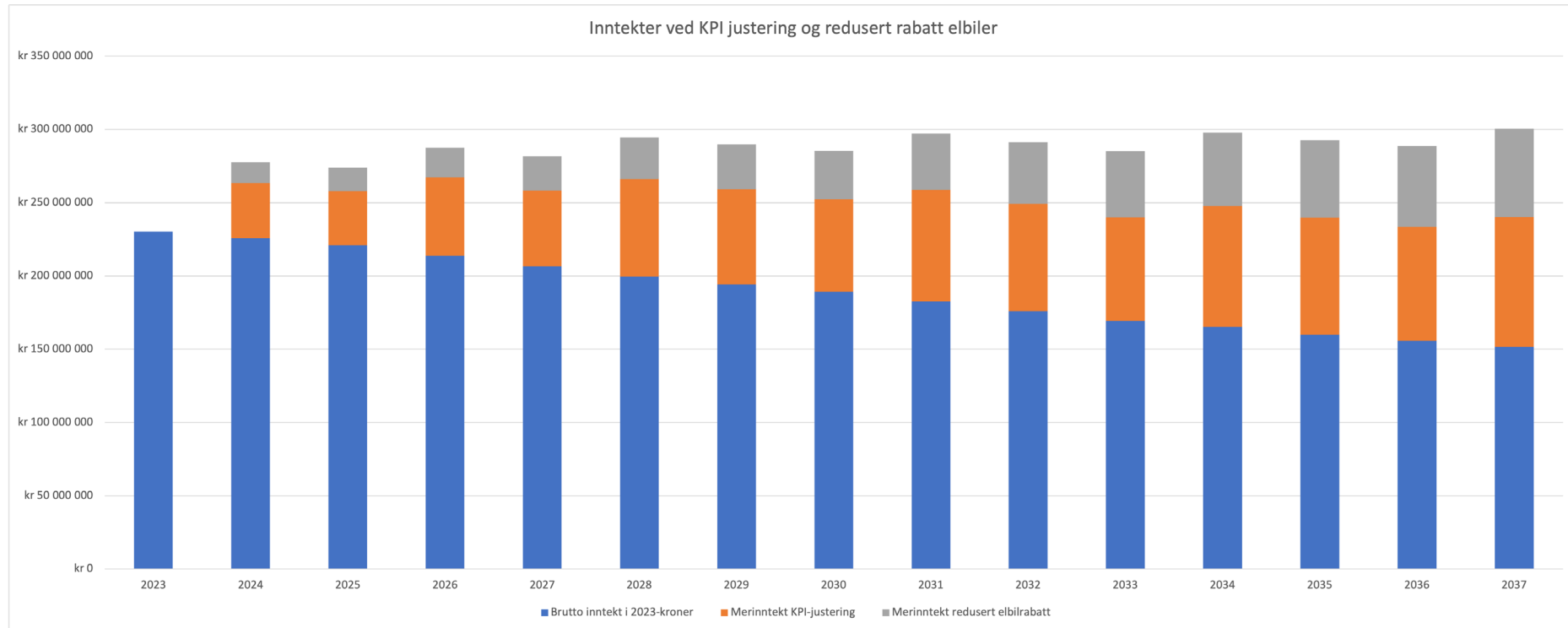
	Takst (KPI-justert)	KPI	Ny takst i hele kroner
fra 2020-22	kr 12,00	12,5 %	kr 12
2023	kr 13,50	5,8 %	kr 12
2024	kr 14,28	4,0 %	kr 14
2025	kr 14,86	2,6 %	kr 14
2026	kr 15,24	2,3 %	kr 15
2027	kr 15,59	2,0 %	kr 15
2028	kr 15,90	2,0 %	kr 16
2029	kr 16,22	2,0 %	kr 16
2030	kr 16,55	2,0 %	kr 16
2031	kr 16,88	2,0 %	kr 17
2032	kr 17,22	2,0 %	kr 17
2033	kr 17,56	2,0 %	kr 17
2034	kr 17,91	2,0 %	kr 18
2035	kr 18,27	2,0 %	kr 18
2036	kr 18,63	2,0 %	kr 18
2037	kr 19,01	2,0 %	kr 19

Justering av grunntakstene ut fra den generelle prisveksten i samfunnet

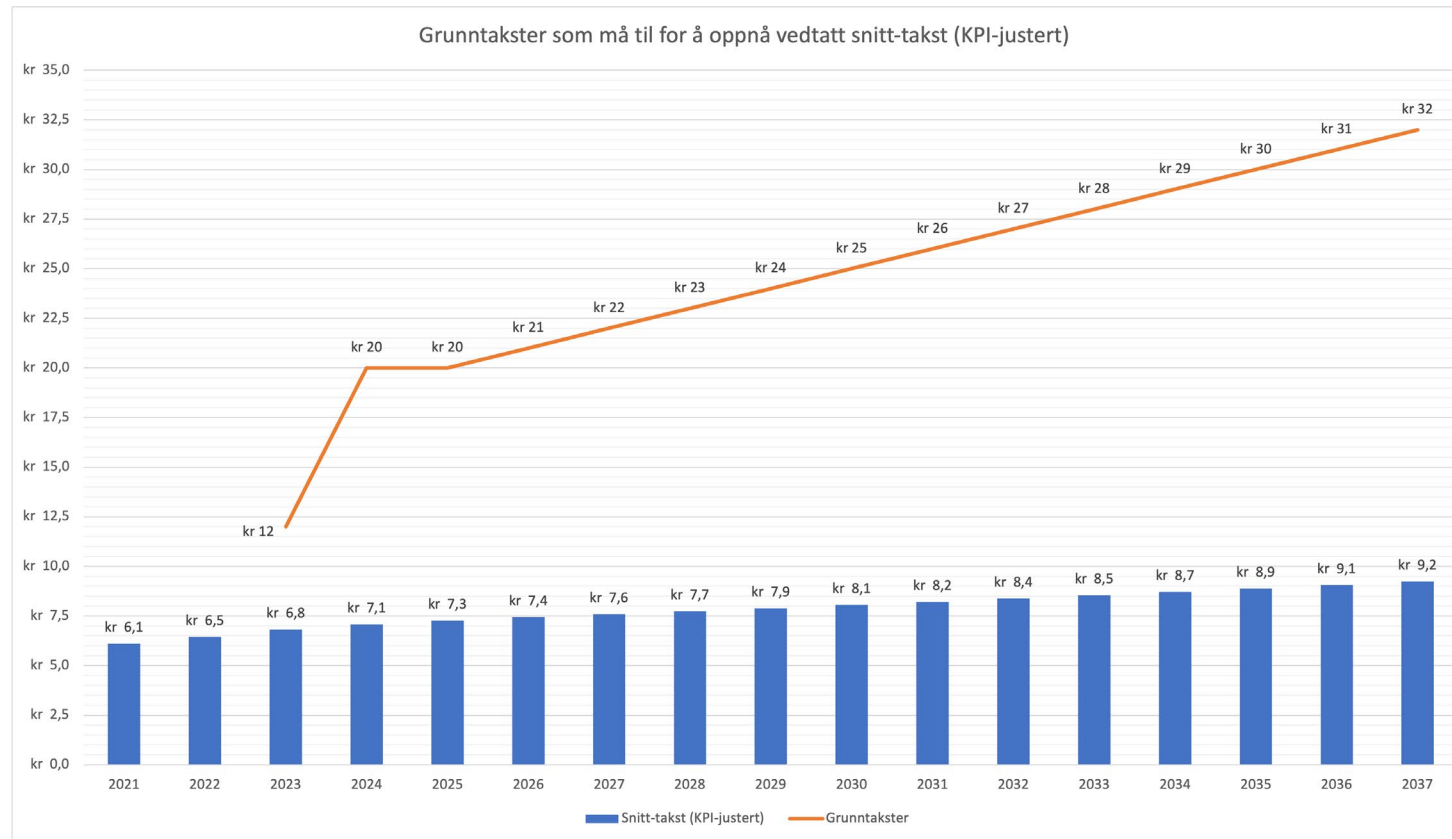
Justering av grunntakstene ut fra den generelle prisveksten i samfunnet

- ▶ Om man reduserer elbil-rabatt til 30%, og justerer grunntakstene med KPI, vil man få en brutto inntekt i løpende kroner på 4274 millioner kroner. Redusert elbilrabatt utgjør 511 millioner kroner, i denne sammenhengen (dvs at man også justerer opp grunntakstene med KPI)

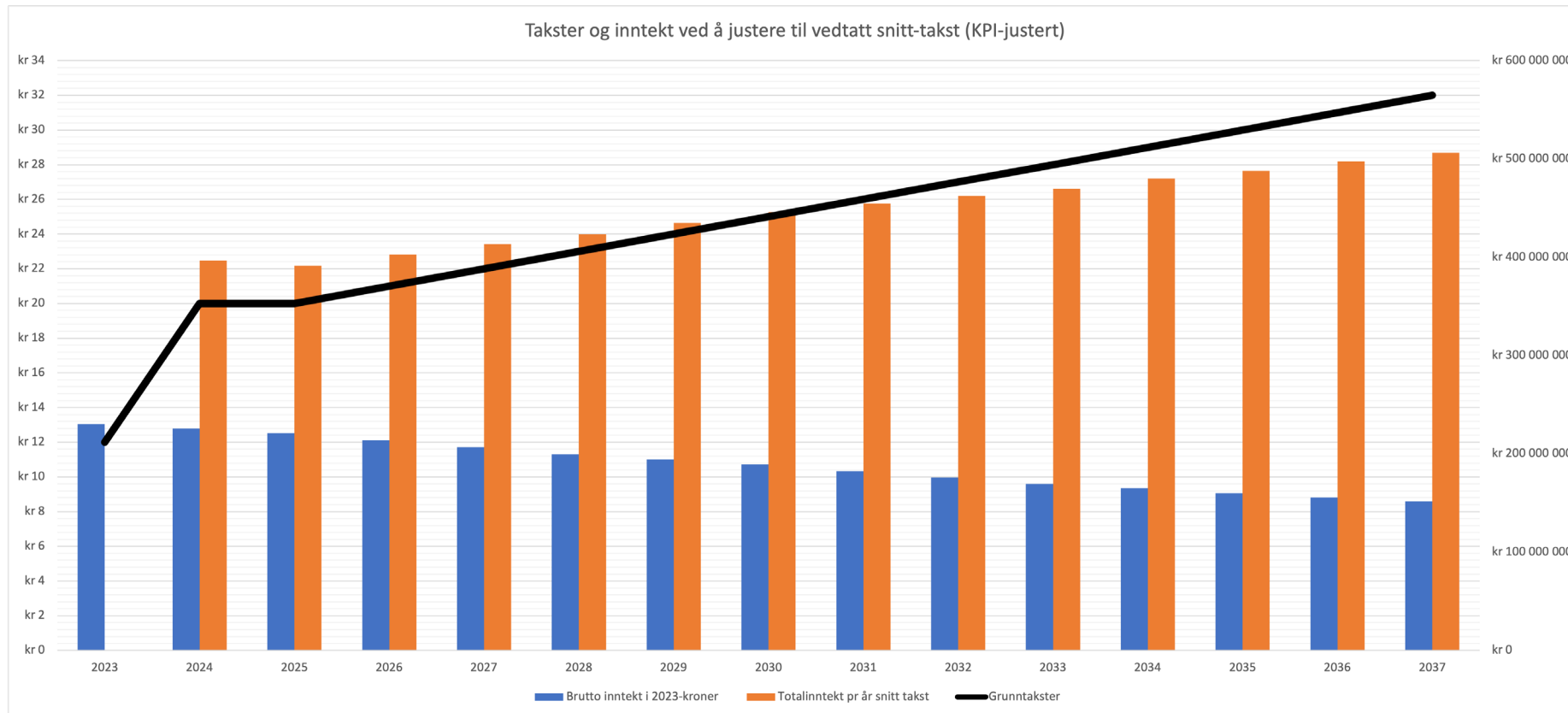
Justering av grunntakstene ut fra vedtatt snitt takst (KPI-justert)

Viser den KPI-justerte vedtatte snitt-takst, og tilhørende grunntakst. Forutsetter 30% elbilrabatt.

Justering av grunntakstene ut fra vedtatt snitt takst (KPI-justert)

Viser den maksimale inntekten som kan oppnås ved å følge vedtatt snitt-takst. Forutsetter 30% elbilrabatt. Ved dette valget vil inntektene i løpende kroner ende på 6496 millioner.

Sammen finansierer vi fremtidens reiser

BOMPENGESELSKAP
NØRD